

VOL. 21 ÉV.

17. SZÁM

DETROIT, MICH.

1060—25 STREET, DETROIT, MICH.

ÁRA EGY ÉVRE 3 BETEG DOLLÁR

1923 szept. 1

A PÁRIA

— Le a tintanyalóval! Le az ingyenélővel, aki a mások zsirján hizik.

KIVÁNDORLÓK

Tavaly, hogy délnek vitt utam,
Szomorú, őszi időkben
Ott kóboroltam egymagam
A genovai kikötőben.
Elöttem óriási gályák
Nyomták a tirthén tenger árját,
Körültém dolgozó tömeg,
Mely véget nem lelő sorokban,
Nehéz teherrel megrakottan,
A hajók alját tölti meg.

Egyszer csak egy csoport felül
Magyar szót hallok. Odaléptem,
És láttam, hogy a földön ül
Egy ember szürben és zekében.
Mellette asszony s barna lányka
Bámul merőn az óceánra
Egy rengeteg gőzös felé,
S mindhárman olyan rém-kopottan
És oly halványan ültek ottan,
Hogy elszorult szívem belé.

S hogy szóba állottam velők,
Az ember busan emlegette,
Hogy volt kis földje azelőtt,
S hogy két rossz termés tönkretette,
S aztán hiába volt akármí,
Már nem birt többé talpra állni,
Akárhogy küzdött, fáradott,
S mert nem futotta az adóra,
Kihuzták a párnát alóla
S foghatta a vándorbotot.

“És nem sajnálja — kérdezem —
Elhagyni a szülőházát!”
Sajnálni? A hazámat? Én?”
— Szólt, rut szitokra nyitva száját.
“No van miért!” És szinte hörögve
Szoritá két kezét ököibe
S kidagadt homlokán az ér.
“Hát mit tett értem, hogy szeressem?
Elvette mind, amit szereztem!
Azér' szeressem tán? Azér'?”

S míg a szilaj kétségbeesés
Igy tört ki ajkán szörnyű hévvel,
Mely ellen tudtam, hogy az ész
Okokkal mindhiában érvel.
A földre nézek, s ime látok
Egy foltos, piszkos, furcsa zsákot,
Amelyre a kislány ügyel.
S oly féltőn fogta át a gyermek,
Hogy szóltam: “Mondja csak kigyel-
[med,
Hát abb' a zsákba' mit visz el?”

És annak arcán hirtelen
A düh mély fájdalomra lágyul,
S ötöl-hatol: “Hát... Istenem...
Földet viszek Magyarországbul...”

S némán meredt maga elébe,
Fejét lehajtva tenyerébe.
“Bolondság, ugy-e?” — mormogá.
És hozzátette, szinte sirva:
“Ha idegenbe visznek sirba —
Ezt hadd tegyék fejem alá!”

RADÓ ANTAL.

Vegyes hírek

A KRONBAN nagy országos vásárt tartottak a magyar ház javára. Kár, hogy kétlábú ökrök nem kerültek a vásárra, mert van belőlük bőven Amerikában.

A magyar nagybirtokosok meg menthetnék az országot, ha holdankint husz kilogramm búzát ajánlanának fel adóba. Csak természetes, hogy az ország nem lesz megmentve. Valamikor “egy országot kínáltak egy lóért”, de melyik nagybirtokos adna 20 kilogramm búzát egy országért?

Szent István napján azokat a két balkezetet kellett volna körülhordozni, amelyek agyon nyomorítják a magyar nép jövőjét.

Benes, a cseh külügyminiszter Párisban igyekszik elrontani a magyar kölesön ügyét. Ugy lát-szik, hogy a csehek hüek maradnak önmagukhoz és árulkodnak.

Az olaszok erősen esőrtetik a kardot és egyszerre a szerbeket meg a görögöket fenyegetik elnadrágozással. A jelek arra mutatnak, hogy elkövetkezett a 20-ik század harmincéves háborúja. Akik Párisban szélet vettek, most vihart aratnak.

A magyar államvasutakat több évre ki akarják bérelni kölesön fejében. Maholnap Magyarországon még a lyukas fogaikat is bérbe adják az emberek.

Ujabb bányász-sztrájk fenyegeti Amerikát. Az ország lakossága majd újból dideregni fog a télen, mert a sztrájk befütött neki.

Az amerikai magyarság most már teljesen boldog, mert minden oldalról bemutatják neki a meyerlingi tragédiát.

HONFITÁRS!

A ló-doktor se tudjon rajtad segíteni, ha ellopod a más Dongóját.

Megbízható — ügyes — embereket keresünk

minden magyar lakta helyen, akik hajlandók a

Vas András

cimű nagyszerű könyv terjesztésére, illetőleg el-

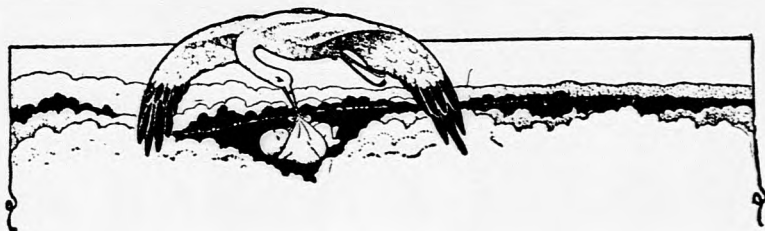
adására.

Csakis olyanok jelentkezzenek, akik **komolyan** veszik a dolgot és akik **szép keresetre** akarnak szert tenni.

Jelentkezzenek mielőbb a következő címre:

Dongó

1060—25 St.
Detroit, Mich.

A KABÁTOK BELSEJE

A KABÁTOK meglehetősen hallgatag portékák, de azért sokat elárulnak.

Nézd meg egy kabátnak a belsőjét és megösméred a gazdáját.

De ezt nem úgy vetem oda, mintha a zsebtolvajokat oktatnám, hanem mint egy felállított tételt ad kaptam: barátairól ösmerni meg az embert, a keményítő fogyasztásról az ország kulturáját. stb.

A kabátok külseje is nagy különbségeket, ugyszólván tátongó örvényeket hagy fenn az emberek között.

Amint ott függnek a képviselőház fogasain hosszú sorokban, igazi tanulmányt lehetne rajtuk tenni.

Ez a gyűrött kabát egy tudósé lehet, ez a ríkitő színű egy izléstelen emberé, amaz a selyem bélésű egy piperkőcé. Emez a szolid bizonyosan a Grünwald kabátja, az a földig érő nyilván az Apponyié.

Hát még a belsejük? A zsebkendő. Van-e rajta parfüme vagy nincs? S ha van, milyen? Miféle nyomtatványok kandikálnak ki a zsebből?

Egyszóval a kabát valóságos fotografiája az illető lelkületének.

Egy képviselő kiküldi a tanács-teremből a szolgát, hogy hozza be a zsebében levő iratokat.

A szolga elmegy és visszajön egy papíresomaggal.

A képviselő kibontja, hát egy zsidóbetűs ujság.

— Ez nem volt az én zsebemben sohasem — kiált fel a képviselő mérgében, bizonyos oknál fogva találva érezvén magát.

Akkor hát eltévesztettem a kabátot. Nyilván szórákozottságból

a szomszéd kabátból huztam ki ezt az ujságot.

— Vigye ezt vissza és hozza el a magamét.

A szolga elvette és betette egy szomszédos kabátba. Nem emlékezett rá, melyikből vehette ki, a balsóból-e, vagy a jobbsóból?

Egy félóra mulva haza indulóban van a szomszédos kabát ura, belenyul a zsebébe s látja, hogy egy zsidó ujság van benne.

— Hopp, én alighanem a Wahrman kabátját vettem fel.

És siet levetni az idegen kabátot.

Elkezdí keresni a fogasokon a maga felöltőjét, zavarja a szolgákat. Egész pánik tör ki a korridoron. Persze kabát olyan, mint az övé, van vagy husz, akad olyan is, mely ismerősnek látszik előtte, de a belső tartalmuk idegenszerű, az egyikből címeres szivartárea kandikál, a másikkól egy végrehajtási végzés suhog elő, egy ott felejtett program a harmadikban a "Kék maeska" tegnapi előadásáról, kontó a negyedikben. Egyik sem az övé. Elveszett, vége van.

Bemegy a terembe, összejárja a folyosókat és megszámlálja a képviselőket és megkísússe, nincsen-e több kabát eggyel, mert akkor megvan az övé.

De vagy husszal van kevesebb kabát, mint a hány képviselő.

Semmi kalkulus nem segít.

Végre is kénytelen bevárni a hosszú, unalmas ülés végét, amikor egyszerre kiözönlenek a Házból valamennyien és megüresednek a fogasok.

Amint az utolsó ember léptei is elhangzottak, elindul gusztál-
ni.

Heureka! Egy kabát csakugyan maradt! Ez az enyim!

Odafut és meglepetve látja, hogy ez éppen az a kabát, amelyikben a zsidó ujság van.

Reménytelenül horgasztja le a fejét.

— Elveszett, mégis elveszett. Ez nem lehet az enyim. Soha sem volt nekem zsidó ujságom.

— De kérem alásan, — figyelmezteti a szolga — azért, hogy az ujság nem a nagyságodé, azért a kabát a nagyságodé lehet.

A képviselő ingerülten kiáltott közbe:

— Ne nyujtson be nekem barátom hiábavaló módosítványokat, maga ahhoz nem ért... a kabát szerves összefüggésben van a benne való tárggyal s a benne való tárgy, tisztán emlékszem, nem az enyém, következőképp...

És haza is ment volna kabát nélkül e filozofiánál fogva, ha a szolga közbe nem szól:

— De kérem alásan, hiszen a zsidó ujságot én tettem bele a nagyságod kabátjába, mert nem tudtam egész bizonyosan, melyikből vettem volt ki, a balsóból-e, vagy a jobbsóból, a Szemneez uréből.

— Hüüm! Ez meglehet — szól. Igen. Ezt a magyarázatot elfogadom.

S ezzel felhuzta a kabátját és nyugodtan haza ment a mulatságos eset után.

Mikszáth Kálmán

A Szabad Szó

az óhazabeli ujságok közül a legjobban elterjedt néplap az amerikai magyarság közt.

Szerkesztője MEZŐFI VILMOS, volt országgyűlési képviselő

A Szabad Szó

előfizetési ára egész esztendőre 2 dollár. Az ujságon kívül minden amerikai magyar előfizető 18 féle könyv és kép ajándékot kap postafordultával. A könyv ajándékok közt kiválik Petőfi Sándor jubileumi kiadása összes költeményeinek könyve. — Madách Imre "Ember tragédiája" című műve és Kossuth Lajos vaskos emlék-albuma. Mutatványszámot készítséggel küld a lap kiadóhivatala VII., BOSNYÁK-UTCA 1/b. SZÁM BUDAPEST.

A Duna tölgye

Írta: DUTKA AKOS

Talnőtt a bcrzas Dunabozóton —
Messziről tévedt ide csuda magva —
Szerette a föld izmos gyökerét,
Dajkálta a puszta lángsugaru napja.

Bokrosodott alján az ősi bozót,
Gazmagot a szél szekere hozza —
Ő dacol, áll... A Napba szerelmes,
Kronáját Kelet-napja aranyozza.

Sűrűsödött árnyán körötte a gaz,
Izmosodott sok görcsdereku cserje —
Bánta is ő ha csószolta a Nap,
Hogy derekát, gyökerét férges hada
[lepte.

Orkán csapott a Duna-lapályra,
Derékba tört a puszta csuda-tölgye,
Zizeg-zug körül az ősi bozót:
A fűz, a nyár, nyir azt hiszi, megölte.

Dus terebélyrel a görbe fűzek
Tört derekát a Nap elől is rejtik, —
Azt hiszik, most már övök a bozót —
Tört dereku tölgy gyökerét felejtik.

Cit lenn a földben az ősi gyöker,
Örök erejű szent dunai földbe...
Hiába zug, nyihog a fűzes —
Sudárba szólik a Duna büszke tölgye.

Hírek "Pencelvánia"-ból

KULPMONTON nagy piknik volt s a bodik az egész környékről összesereglettek, mert hogy hűsítő italokról gondoskodott a rendezőség, aztán pedig a "holdvilágot" is meg akarták tapasztalni. Az egyik keiseri bodi úgy belenézett a holdvilágba, hogy az eget is bögőnek nézte. Közben két kutya erősen összehorgolt, még pedig az egyik veres volt, a másik fekete. A bodinak nem tetszett a dolog és elhatározta, hogy rendet csinál a kutyák között. Oda is csapott a kis botjával alaposan s a kutyák azonnal kétfelé ugrottak, a

bodi pedig szépen becsuszott a platform alá és csak nagy nehezen tudták kihuzni az emberek. A boditól azóta nem tanácsos azt kérdezni, hogy melyik a fekete és melyik a veres?

Az allentowni miszisz berándult a városba, hogy megnézze a cirkuszt. A vonat azonban megkésétt és így a délutáni előadás elmaradt. A miszisz azonban úgy gondolta, hogy ő majd csinál cirkuszt; meglátta ugyanis azt a misziszt, akitől igen féltette az urát. Minden további ceremónia nélkül marokra kapott két esernyőt és nekirentott a másik miszisznek, a kinél szintén volt esernyő és így alapos párbaj lett a dologból ugyannyira, hogy a nagybotosok választották szét a misziszeket. A párbajozó misziszek a bíró elé kerültek, aki megkérdezte a támadó miszisztől, hogy miért használt két esernyőt? A miszisz erre azt felelte, hogy a másik miszisz kétszer mesolygott az ő urára. A bíró 17 dollárban szabta ki az igazságot, amit a két esernyős miszisznek kellett megfizetni.

A daisytowni bodikat július 4-re meghívták Brownsvillebe egy templomi ünnepélyre. Egy pár bodi azonban úgy gondolta, hogy otthon jobban lehet elmulatni és így elmaradt a kirándulás. Elmentek az egyik bodihoz, aki a száraz szőlőből préselt a levét és ott alaposan bekaesimítottak. Nemsokára táncoló kedvük lett, de mivel a háziasszonyon kívül mással nem táncolhattak volna, tehát elhatározták, hogy a walkertowni bueserost viszik táncba, mert az olyan sulyos, hogy nem lehet egykönnyen kiforgatni. Meg is forgatták a buesert a bodik úgy annyira, hogy némelyik még a munkába se birt elmenni másnap.

FÖLDIKÉM!

Már a szőlőt is préselik, hát belőled mikor lehet kiszoritani a betegeket?!

Legyünk nagyok

Egyik budapesti lapban olvassuk a következő épületes dolgot:

"Kron Gyula, new yorki detektív-főnök néhány hetet töltött Budapesten. Köztisztületben részesült nálunk és az érdeklődésnek központja volt a kiváló szakember, aki igen sok szolgálatot tett az amerikai magyarságnak. Elutazása előtt igen szép gesztussal tette nevét emlékezetessé. Egy elvetemedett ember ugyanis Budapesten az egyik kötelességét teljesítő detektívet, amikor az őt le akarta tartóztatni, agyonlőtt. Kron Gyula olvasván az ujságokban ezt a tragédiát, százezer koronát küldött Budapest főkapitányának, azzal a kéréssel, hogy azt a hivatását teljesítő elhunyt detektív özvegyének és árváinak juttassa. Kron Gyulának ez a cselekedete utánzásra talált a budapestiek között és sokan adakoztak a nemes célra."

Hát csak rajta! Igy lesznek 5 dollárért nagy emberek Magyarországon a szerény kis amerikai ibolyák, sőt ráadásul detektív-főnökök is, továbbá kiváló szakemberek és az amerikai magyarok megmentői. Hát nem érdemes mindezért 5 dollárt megerezteni?!

SZIVES TUDOMÁSUL

A "Vas András" című könyv kapható a következőknél:

Cleveland, O.: Bazsó András, 2773 E. 79 Street.

Trenton, N. J.: Oláh Mihály, 25 Adeline Street.

Youngstown, O.: Mihók Sándor, 601 Dollar Bank Bldg.

Columbus, O.: Kecán Sándorné, 1838 Washington Ave.

Perth Amboy, N. J.: Orvecz Imre, 720 Catherine St.

Barberton, O.: Gáspár István, 205 Rosse St.

Passaic, N. J.: Tóth Pál, 212 — 3rd Street.

Granite City, Ill.: Németh Ferenc, 1602 Poplar St.

St. Louis, Mo.: Szabados Z., 2023 So. Broadway.

Fredericktown, Pa.: Szopó Ferencné.

Akron és vidéke: Tóth Sándornál.

Muffol Miska

FŐBURDOS SZAVALATAI

ELGYÜTT mán a léberd é is oszt most lesznek a zutolsó pitnyikek, hát mondok ebbe benne vagyok, mer aztán gyün a káposzta taposás meg a szőlő prézelés, hát nem jut idő arra, hogy a zember a bokrok alatt üldögéjjen.

A zelájenszi bodik meg kártyáztak oszt a zegyik bodi egy misziszt ígért egy veres kutyájér. Oszt az a bodi, aki a misziszt kapta, sehogy sincs megelégedve, merhogy a miszisz mindég csak ásit, a kutya meg legalább ugatott.

Az alpai bodi meg igen kiötöszködött oszt még a zsebébe dugott egy 20-usz talléros aranyat, hogy aszondi elmén szétnézni a járásba. El is ment egy hejre oszt igen mutogatta a miszisznek a zaranyat, de a miszisz előkapta a sodrófát oszt úgy megkente a bodit, hogy nem dógozott egy hétig. Hát ijjen goromba rémejik miszisz.

A filberti májner bodi meg, aki juhász vót a zókontriba, elment egy hejre, ahol ugyancsak forgatták a magyar bibliját. A juhász bodit is bevették a bandába, de hogy hódvilágot nem attak neki, hát nagymérgeesen felállt oszt nekivágott a hegynek.

De nem szavazok mán többet, mer a zegyik miszisz iborkát rak télire, hát izent, hogy segijjek neki. No, mondok mán csak megteszem a kedvét, mer most megint a misziszek trimflijébe van a takaré, hát érdemes körülnézni a bankba. Jubecse!

Magyar férfi! Magyar nő! Magyar ifju!

Te, aki távol szülőföldedtől, nehéz verejtéssel keresed a mindennapi kenyeret, gondolsz-e arra, hogy itt künn a dollárért folyó erős küzdelem, a pihenés nélküli folytonos munka és gond gyorsabban megőröl. Gondolsz-e arra, hogy a betegség és halál könnyebben hozzád fér, ha tested-lelked el van esigázva. Mi lesz akkor, ha a betegség, vagy éppen a halál csakugyan utóler és nem gondoskodtál magadról és esaládodról? Amig bírod a munkát és van kereseted, van barátod is. De ha bajba jutsz, hiába vársz segítséget másoktól. Magadnak kell gondoskodnod magadról!

A mód megvan rá. Biztosítsd magad! Minél korábban megteszed, annál kevesebbe kerül, de jobb későn, mint soha

Biztosíthatod magad biztosító társaságoknál, vagy egyleteknél. A biztosító társaságok osztalékokat fizetnek a részvényeseknek s így több fizetséget kívánnak; meg aztán nem érted jól a nyelvüket se s ha bajod van, mégis a honfitársadhoz kell fordulnod. Marad tehát az egylet. De egylet is sok van. Több, mint kellene. Van olyan, amelyiknek 50, 1000, 500, 5000, sőt 20,000 tagja is van, akárcsak az államok, kisebbek és nagyobbak, például mint Szerbia vagy az Egyesült Államok. Az azután a Te dolgod, hogy melyikben bizol meg jobban.

A Verhovay Segély Egyletnek 22,000 tagja van s a legnagyobb magyar egylet.

Ha többet akarsz tudni róla, kérdezd meg akármelyik tagot, vagy fordulj közvetlenül a központoz

Verhovay Segély Egylet

HAZLETON, PA.

AZ ALFÖLD VALUTÁJA

SZOMBAT délután. Épp, hogy befejezték az aratást. Kévékkel megakadt szekerek óvakodnak a kimart dülöutakon, toronymagas asztalok mellett felbug a gép. Bronzarcu emberek némán etetik a masinát, sietnek. Holnap vasárnap lesz, Havi Boldogasszony napja, a szegedi buesu, ilyenkor a tanya csak összegyűl a városban, tájékoznak, az új termés, új tervek, hol akad eladó föld, eladó lány. Fütttyent a gép, Királyhalma felől másik válaszol. Aztán a harmadik, sorba a többi. Közel háromszáz eséplőgép mozog Szeged óriás határában, valamennyi a földből akar megélni. S a legtöbb jól keres. A magánjáró hét percentet kap, a huzatós gép hatot, a kódorgó gép félperccel kevesebbet. Természetben kapja a munkás is a fizetését.

— Nem annyira ebbe a hiba, mint inkább a mindennapi kinyér, — magyarázza az átokházi magyar. A többiek is beleszólnak, mi is a hiba. A munkásnak, családjának nincs kitaratása és így szombatonként eladja a heti keresete egy részét. Gabonaügynőkök lesnek rája, ropogós új tizezreket lobogtatnak.

— Az úgy van, hogy munk nem ismerjük a napiárt, — érteti meg az egyik mezei munkás. — Nem is esoda, kögyetlenül szalad mindönnnek az ára, magunkfajta elesött embörök nem érik utól. Szerdai hetipijacon, aki a városba érkezik, hallja ám, hogy hetvenezör mázsája. De ezük mög aztat fújják, nem igaz ám ebbül égy szó sé, mög van a külföldi köeesön, mi fene, értik magyarázni, no. Szombaton égy veszeködött krajeár sines, a tiszta buzának nem möhetünk éhhomra sé, gondujjuk, az a husz-harminc kila...

— A mult hétön is felier bitangotuk el!

— Kinek dógozik a szögény embör?

Sóhajtoznak. Hallgatnak. Elmerengnek. Nem is régen, békében, amikor bugott a eséplőgép, máskép hangzott.

Dal vegyült belé és hangos jókedv, este gyújtott tüzek biztató fénye szórolott a pusztán, — ma meg minden olyan hallgatagon kárhözatos.

— Rosszkor születünk.

Az Alföldön csakugyan megérett a magyar nemes valuta, — ahogy Kállay pénzügyminiszter is mondta. Alig győzik elesépelni, nincs is elég zsák, szörnyüködve mondják, hogy tizenhatezer korona a kékesiku darabja.

— Az is bolond, aki annyit ad érte!

— Ugyan? Hát a hordó nem drágábbé a bornál?

— Mondják is a szatymaziak, hogy az idén árokba eresztik a mustot.

— Csak úgy mondják. Ma az embörök sok mindönt összebeszélnek.

A jó valuta, a magyar nemes valuta tehát megért, alig győzik besöpörni. A dolgozó nép percentet kap: gép hét percentjéből negyven százalékot, kisebből kevesebbet. Husz egész rész osztózik rajta. Megdolgozzák naponta a tizenhat—tizennyole órát is, csak másfél órát hagynak ebédre, a gép kenésére.

— Mennyit kapnak hát így naponta?

— Husz, huszonnégy kila buzát, — felelik. Ez bizony valami, habár feketére égeti a sugár, soványra marja a sűrű géppor.

— Valami, ha hónapokig tartana. De alig félhónapig...

A buesu napján valami hihetetlen gyorsasággal terjednek a hírek, mint ha a több ezer ember pereek alatt telefonálta volna meg az élet mindennapi ügyét, baját. Gazdag a gazdagját keresi. Hogy milyen adókat rónak a gazdaközönségre, varolizálva. Igaz-e, hogy már Ördög Bandi is nyert a tőzsdén? Akár az urak, mért ne. Hogy akad még olyan, aki bankba rakja, vagy ládafiába a pénzét, a népség sohsé löhet ölég okos... Halottátok, hogy a Szeged—Csanádi Takarékpénztárt pesti nagybankok akarják mögszörözni? Legyintenek. Hát az, hogy Vásárhelyen két löért tiz milliót

kináltak... Hogy a pesti nép az idén szegedi gyümölcselel él, mert a keeskemétit, körösit, szentesit mind Bécsbe szállítják. Igaz-e, hogy a szegedi paprika huszezer lesz a jövő héten? Mi lesz a koronával? Ha a betakarítás után kitör a német—francia háboru... Mi igaz abbul, hogy az idén a szőlőt a gyárak dolgozzák föl? A mustot is. Balástyában három hold földért tizenkét milliót fizettek, olesó-e, drága-e, miért?

A szegényebbek mindent panaszképpen emlitenek. Ők nem esodálkoznak, nem számítgatják, hogy a szörnyü-drága esizmat, ruhát, szerszámot, eserepet, vasakat, zsákot, asszonyi holmit, gyeröknek valót hogyan szerzik be.

— Ilyet még nem öttem, szalonna nélkül dógozni, mint a jószág, — kezdi az egyik. — Mer aki készpézér szegődik...

És a többi is panaszködik. A régi buesu vidám képe oda van, oda. Kátának a Pista már nem veszi meg a nagy, tükrös szivet, annyit nem ér a szerelem, ötezerhatszáz koronát. Husért, lacipecsenyéért már csak azért se adnak, mert hazulról hoztak. Lám, dinnyét is köllött volna, legalább a legnagyobb görögöt. De ki hitte, hogy az almának látszó sárgadinnyéért kétezer koronát kérnek. Megáll az ész. A szöldás viz a tanyai koesmában még tiz napja is drágább volt a kadarkánál, most meg ezer korona egy liter, hogy verje el, a tövit is!

— Negyvennégy koronáért vötte át a szomszédomba, — pislog az egyik koccintó és dühében fenékgig issza.

MAGYAR TESTVÉR!

Hát mikor szándékozol "lebetegedni"??!

**MAGYAR
TEMETKEZÉSI
VÁLLALAT
ÉS KOPORSÓ RAKTÁR**

Temetéseket elvállal a legfényesebbtől
a legegyszerűbbig a legjutányosabban

BICZÓ FERENC
8027 W. Jefferson Ave.
DETROIT, MICH.
Telefon: CEDAR 175

„Samu” nyaral

K. Nénik és Bácsik! Közeledik a szeptember, amikor megnyílnak az iskolák és be kell rukkolni. Eddig valahogyan ki tudtam bujni a veszedelemből, de most már vége minden reménynek. Oda van az arany szabadság és nagy ártatlanul ülök majd néhány nap mulva az iskolában. Sose hittem volna, hogy ilyen szégyen érjen majd az életben, de ugylátszik, hogy lassankint mindenhez hozzá kell itt szokni.

Pedig már-már úgy állott a dolog, hogy legalább egy jó darab ideig nem mehetek az iskolába. Egy kis mászkálást rendeztünk a szomszéd fiával holmi ócsak deszkák között, amelyek tele voltak rozsdás szögekkel. Én egy szép lepkét akartam megfogni egy deszkán, s mikor utána kaptam, ráestem egy nagy bolond szögre, amely belement a jobb karomba. Hát lett erre nagy ijedelem, mert ugyancsak jött a vér a karomból. Később még a doktor bácsi is eljött hozzám és egy nagy tüvel ugyancsak a bőröm alá nyúlt, mert azt mondta, hogy méregbe jöhet a vérem a rozsdás

szögtől. Hát így azután béna vitéz lett belőlem, mintha csak én is végigharcoltam volna a világháborút. No, de az ilyesmi katonadolog s ilyen puskaporos világban minden megesik.

Az üres főzelék

GYÜRÖTT ruháju, gyűrött arcu ember telepedik le az egyik étterem asztalához. Valamikor jobb sorsban élhetett. Észre lehet venni a beszédén, a mozdulatán, a viselkedésén. Ur, a szó békebeli értelmében. Nézi az étlapot. Szeme révetegen kalandozik a sütek tájékára, de elrémült az ott látott áráktól. Lassan, szinte suttogva szól a pincérnek:

— Kérek egy ÜRES FŐZELÉKET...

— Az kifogyott. Amit most főznek, még nem kész.

— Hát akkor...

A pincér látja, hogy csak olcsó ételről lehet szó. Előzékenyen segít az urnak:

— Parancsoljon talán — TÖLTÖTT PAPRIKÁT!

— Töltött paprika...!! — csillan fel örömtüze a vendég szeme. Milyen jó az! És CSAK 1800 korona. És már kézdörzsölve szól a pincérnek:

— Jó lesz... — mondja olyan örömmel, mint a gyermek, akinek cukrot ígérnek.

Pár perc szünet. A pincér sürgőfereg, majd visszatér az urhoz:

— Készen van már a főzelék is. MIT PARANCSOL MOST?

Riadtan fagy le a mosolygás az arcáról. Nem tud szólni.

Melyiket hozzam?

Végtelen fájdalommal, az összeomlott légvárak minden keserűségével hangzik a válasz:

— Akkor... akkor... KÉREK EGY — ÜRES FŐZELÉKET...

Dr. FARKAS GÉZA

5000 DOLLÁR BIZTOSÍTÉK
AZ ÁLLAMNÁL

Magyarországi és itteni peres ügyek gyors és pontos elintézése. Pénzküldés, jogi tanács és hajójegy.

FORDULJON HOZZÁM BIZALOMMAL.
1958 Genesee Street, Toledo, Ohio.

KVÁRTA PALI

SZÁRAZ SZALONOS UR A BÁRNÁL

ASZONGYA a közmondás, hogy ha a zuristen nyulat ad, bokrot is ad hozzá. Hát ha szalonos ur van, koszcimer is akad. Legsült mióta a szku mert ki lehet rakni igazi serrel a bárrera, azóta úgy gyünnnek a koszcimerrek, akárcsak a légy a mézre.

A regiszter mán megint óvertájmba csenget. Szeretem is a harangozását éppen úgy, mind a temetkező mikor halottra harangoznak. Hát gyönyörűség is az, mikor a regiszter csak úgy nyeli a kvódereket meg a tallérokat.

Szeretném ha így tartana a harangozás egy darabig, mer éppen most finiselik a tizenkettedik házamat. Hát nehéz az élet, de azér egy kis ésszel mégis csak megéihet az ember még Amérikában is.

KERESZT

Ha a címzésnél keresztet lát a neve mellett, gondoljon a stólára és küldje be a betegeket, mert "nem élhet a levegőből az ur jámbor Dongója."

HALÁL ELLEN

NINCS ORVOSSÁG — MONDJA A RÉGI PÉLDABESZÉD.

Amelyik clevelandi magyar háznál a Halál kopogtatott, jusson eszükbe

The Jakab Co.

magyar temetésrendező és balzsamozó intézete, amely a legjobban berendezett a városban.

Betegszállító kocsik állanak rendelkezésre. — Lakodalmakra és keresztelőkire a legjobb gépkocsikat tartja.

8923 BUCKEYE ROAD,

CLEVELAND, OHIO.

— MINDKÉT TELEFON. —

DONGÓ

Megjelenik havonta kétszer
Szerkesztő: KEMÉNY GYÖRGY
Rajzoló: KEMÉNY JÁNOS

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Amerikában egy évre.....\$3.00
4 hónapra\$1.00
8 hónapra\$2.00
Magyarországra egy évre.....\$3.50

A DONGÓ CIME:

1060—25th Street, Detroit, Mich.

DONGÓ

HUNGARIAN COMIC PAPER
PUBLISHED SEMI-MONTHLY
Editor: GEORGE KEMENY

Entered as second-class matter July 15th, 1916 at the Post Office at Detroit, Mich., under the Act, of March 3, 1897.

Vigyázó János

KONVENCIÓRA készül két amerikai magyar egyesület és a rendes szokás szerint megindult Amerikaszerzte a nagy körlevelezés. Egyszerre előbujtak sokan olyanok, akik az egyesületeket is, meg az amerikai magyarságot is meg akarják menteni. A "minden lében kanál" emberek körmére ugyancsak rákoppintott a Magyar Bányászlap a következőkben:

"Kutmérgezők a Verhovayaknál ismét kellő számban jelentkeznek. Azok az izgága, összeférhetetlen emberek, akik soha a bőrükbe nem férhetnek,

akiknek soha semmi nem jó, amit mások is akarnak, újra körleveleket küldöznek szét az osztályokhoz.

Akik okos embereknek akarnak látszani és az okosságuk másban, mint ellenkezésben és szájalásban nem nyilvánul, esztendőök hosszú során át háborgatták az amerikai magyarság közéletét körlevelekkel.

Ép eszű ember nem képes megérteni, hogy mi a fészkes csudának küldözik szét ezeket a nyomtatott ostobaságokat. Sőt sokszor nyomtatott hazugságokat; s itt van az ideje, hogy ezeknek a békességrontó tudákos embereknek a kutmérgezését beszüntessék.

A Verhovay Segélyegylet nagygyűlés előtt áll, alapszabályokat fognak változtatni és nagyon üdvös lenne, ha erről a kérdéstről gondolkoznának az alapszabályok készítői.

Aki a kezét másra, mint csipkedésre nem tudja használni, annak a kezére kell ütni, s aki a száját másra mint rágalmaszra nem akarja használni, annak a szájára kell csapni.

Szabályt kell hozni, amely ne csak megengedje, de kötelezze az egylet vezetőit, hogy a valótlán és értelmetlen körlevelek szétküldői ellen eljárjanak, s a legerélyesebb törvényes eszközökkel akadályozzák meg a posta útján, nyomtatványokkal történő izgatást és békerontást.

Az egylet tagjai tanulják már meg egyszer, hogy szabad bizni és hinni is az emberekben, még akkor is, ha azok az emberek véletlenül egy egyletnek a vezetői.

Különösen ha a vezetőket a tagok önmaguk, önmaguk közül választják ki.

És ha választanak vezetőket, és ha hisznek és biznak a vezetőik tisztességében és jóakarátában, akkor vágjanak már egyszer a szájára mindenkinek, aki rendesen a választott vezetők lepecskondiázásával nyeri meg a meghallgatást a körlevelekben foglalt ostobaságok számára is."

Hát kemény beszéd ez, de végre valahára rendet kellene itt már teremteni, vagy pedig menjen minden a pokolba. Utálatosan elzül-löttek itt a viszonyok és tisztességes ember ma-holnap nem maradhat meg a magyar ügyek szolgálatában. Mindenkor civódtunk és áskálódtunk ugyan, mert ez magyar virtus, de ma valóságos rákfene nőtt már rajtunk. — Nyilatkozatok,

nyílt levelek és vesén szúrások vannak a lapokban, egymást gyanúsítják s gáncsolják a szerencsétlen magyarok ahelyett, hogy néha-néha összefognának és segítenének úgy önmagukon, mint elnyomorodott szülőházájukon.

Az egyik magyar ujságos barátságos beszélgetés közben úgy vélekedett, hogy egy szép napon be kellene szüntetni az összes amerikai magyar lapokat. A legtöbb magyar úgy néz a lapokra, mint a közmondásos véres ingre. Hát ha csakugyan olyan feleslegesek a magyar lapok, akkor abba kell őket hagyni és nyissanak az ujságosok koresmát. Sokkalta több anyagi hasznuk lesz a koresmából, mint volt az ujságból, azonkívül pedig kijut a becsületből is, mert hiszen olyasmit adnak, amire igazán szükség van. Miért akarják minden áron megokosítani az embereket, ha egyszer azok nem akarnak megokosodni?!

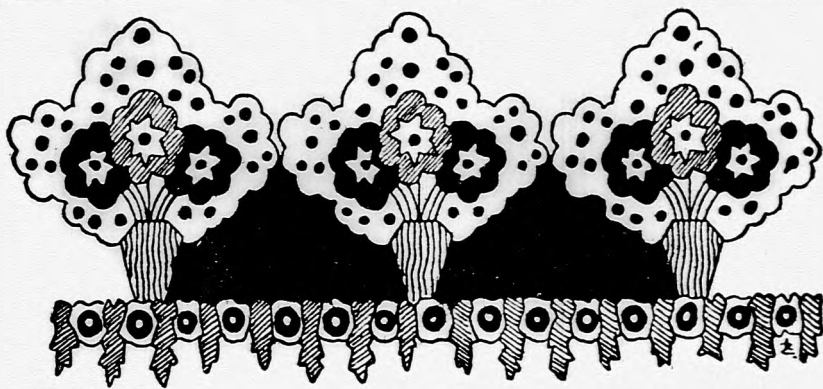
A KISHIRDETÉS

NYAJAS OLVASÓ: Mit szólnak anyuk, ehhez az apróhirdetéshez? (Olvasó): "Elveszett tegnap este a Kosuth Lajos utcában, a Nemzeti Kaszinó előtt egy fekete bőrtárca, amelyben százezer korona készpénz és igen fontos okiratok voltak. Felkértem a becsületes megtalálót, hogy a százezer koronát adja vissza, a fontos okiratokat megtarthatja."

LABOR DAY

A munka ünnepén
Pihen a gyár s bánya,
A megrokkant munkás
Hangos dobszó mellett
Utcák követ járja.

Bőgnek a trombiták,
Ropognak a dobok...
Másnap az ünneplőt
Vigyorogva várja
A döglesztő robot.

A LEGUJABB PÜSPÖK

OLVASGATOM az amerikai magyar lapokat s egyszer csak a "Bridgeport" című lapban látok egy hirt, amely "A legujabb magyar püspök" címen ujságot valamilyen. Mindjárt a harmadik sorban olvasom, hogy Kriston Endre egri apát kanonokot segédpüspökké nevezték ki az aranymiséjét mondó dr. Szmrecsányi Lajos egri érsek mellé. Azt is mondja a hír, hogy ez a kitüntetés nagy örömet váltott ki ugy Egerben, mint az egri egyházmegyében.

Azt kérdezhetné valaki, hogy mit akarok én a legujabb magyar püspökkel a Dongóban? Mióta lett a Dongó egyházi közlöny és így tovább?

Hát egyszerűen azért írok a Dongóban a legujabb magyar püspökről, mert Kriston Endréhez nekem is, a Dongónak is, no meg az amerikai magyarságnak is van valami közünk. Nekem elsősorban azért van közöm, mert a legujabb magyar püspök Egerben éreken át iskolapajtásom, osztálytársam és lakótársam volt az egri érseki finevelő intézetben. Másodszorban azért is közöm van hozzá, mert Kriston Endrével együtt csináltuk a diák-ujtságot, már tudniillik úgy, hogy mi írtuk és egyuttal leirtuk, mert az ujság kézírásban jelent meg s kaptunk érte példányonként három krajcárkat. Ha egy példányt megkerithetnék belőle, adnék érte egy aranyat. Pedig voltképpen ez a diák-ujtságot volt az én megölöm, mert anélkül talán nem is adtam volna magamat a "pennarágásra" és belőlem is lehetett volna, ha nem más, legalább is "szurogatós esperes."

Harmadsorban és legfőként pedig azért van közöm a legujabb magyar püspökhöz, mert magyar író és költő, aki püspökség nélkül is szánthatott volna barázdákat a magyar ugaron. Az amerikai magyarságnak pedig

azért van köze Kriston Endréhez, aki maholnap egri érsek lesz, mert évekkel ezelőtt az amerikai magyarságnak is irogatott az én felkérésemre. Mikor a Szabadságot csináltam, akkor több vers jelent meg Kriston Endrétől a Szabadságban. Irt azonkívül több cikket is, különösen egy nagyon érdekeset a karácsonyi népszokásokról.

A legujabb magyar püspök tetőtől talpig magyar s azonkívül nagyszívű ember, a milyen csak egy poéta lehet. Ráadásul pedig végtelenül szerény ember, aminő csak okos ember lehet. Amikor elküldtem neki "Vas András" című könyvem, a többi között ezeket írta nekem levelében: "Büszke vagyok rád, másrészt meg szégyenlem magamat, hogy csak afféle irodabogár lettem, aki örökké hivatalos akták gyártására van kárhóztatva. De hát ezt is végezni kell valakinek." Így ír Kriston Endre, akiben a püspöknek való indulás elhallgattatta a költőt.

De mindazonáltal megmaradt még valami az "irodabogár"-ban a régi humorából Marnó Gyula diákpajtásunkról, aki jelenleg nagykallói plébános, írja nekem a következő humoros esetet:

A nagykallói filia kántora, elment a háboruba és azután évekig nem hallottak róla. Marnó plébános megindította a holtánnyilváníttás iránt való eljárást. Megtörténtek a tanuvallo-mások és a legszebben haladt az ügy, amikor hirtelenül egy kis akadály merült fel, amennyiben a holtta nyilvánítandó kántor — jó egészségben hazaérkezett.

Ebből látható, hogy a legujabb magyar püspök nem is annyira savanyu "irodabogár", mint amilyennek mondja magát. Egyrészt sajnálom is, hogy így beütött neki a püspökség, mert nem számíthatok munkásságára

a Dongónál, de viszont örülök a kitüntetésnek, mert Kriston Endre nemcsak püspök, de magyar is, meg ember is.

A nóta végén mégis csak kisül, hogy egy kis önzés is volt ám ebben az írásban. Miután kezdek kiöregedni a pennarágásból, s miután ujságos kollégáim alaposan agyonkampányoltak a Vas András révén, arra számítottok, hogy a legujabb magyar püspök majd csak beszorit ott valami botos ispánságba, vagy legalább is faragó gazdai tisztségbe. Annyi jómódom és becsületelem bizonyára ott is kerül, mint amennyit az amerikai magyarság juttatott nekem.

KEMÉNY GYÖRGY.

DUPLA KÁR

Egyik előkelő pesti szálloda portása kodik. — Heteken át lakott nálunk a csirkefogó, egyre ivott, mindent feliratott a számlára, aztán fizetés nélkül meglógott. Kétszáz ezer korona kárunk van belőle...

— A legtöbb szállodában előfordul ilyesmi, vagy ehez hasonló eset — hallatszik az ellenvetés.

— Ez még semmi. Ha csak ezt tette volna. Kétszáz ezer korona veszteségbe bele is nyugodnánk. De amerikai-nak adta ki magát a szélhámós, ami négyszáz ezer korona károsodást jelent.

D. B. STONE

MAGYARUL BESZÉLŐ ANGOL
ÜGYVED

822 Leader-News Building, Cleveland, O.
A Superior és East 6-ik utcák sarkán.
Telefon: Main 7090 és Central 1382.

TESVIR, AMERIKÁS MAGYAR TESVIR.

ha tudni akarod mi az ecetágy, vagy hány kita egy fü, akkor hozasad ki az ó-hazából Bugyi Sándor híres nevezetes debreceni tajigás meg oszt virtigli pógár kipes világlapját, a vidám, humoros

B U G Y I U J S Á G O T.

Az ára disztómód óceső, 52 füzet csak egy egissiges dollár postaköcsiggel együtt.

De ha ezenkívül is jót akarsz magadnak meg oszt becses csanádodnak, akkor meg ne sajnáld kérni

Bugyi Sándor mókás trefás könyvét, a

CSINTALAN HISTÓRIÁKAT.

A vastag kötet ára 2 dollár (mán hogy ez is csak egissiges legyik.) A pizek ajánlott levélbe küldendők erre a címre:

Debrecenyi Hirlap ujságvállalat
Csapó ucca 10

Hungary. DEBRECEN.

MEGJELENT

Márk Béla új lapja a
Kincses Ujság

AZ AMERIKAI MAGYAR NŐK FÉLHAVI FOLYÓIRATA

RENDKIVÜL DISZES KIÁLLÍTÁSBAN ÉS GAZDAG TARTALOM-
MAL, MELYBŐL KIEMELJÜK A KÖVETKEZŐKET:

*Valuta és szerelem
Egy vén fiu tünődései
Zuginé egykése
Van-e örök szerelem?
Az áldott anyatej
Idegesek a mai gyerekek?
Amerika magyar nőtársadalma
A lakásdiszítés problémái
Hirek Divat Őfelsége udvarából
Angol nyelvlecke
Az amerikai konyha titkaiból
Amerikai társadalmi szokások
Apró ismeretterjesztő cikkek
Fülöp Ilona pompás irásai
Gyönyörű versek és aforizmák
Szépségápolás, stb., stb.*

Próbaelőfizetés 4 hónapra 1 dollár

Kincses Ujság

828 WEST END AVENUE,
Detroit, Mich.

Veterán Pesta

régi amérikás és Zöldfülü Marci

MARCINK, hát itt van már a léberdé is, oszt nekünk is üdneünk lesz, merhogy mink is benne vagyunk a junyiba még pedig a jó öreg stappoló junyiba, aki a legjobb, mer abba igen sokan vagyunk oszt még pénzbe se kerül. Hát mondok mink is megünnepeljük a léberdét osztán el két menni Himlervillére, merhogy ott kemencijóznak a magyar májner bodik, mán akik részvényesek a magyar majnába. No, mondok, ideje is mán, hogy a magok szemével lássanak meg mindent, mer egy álló esztendő óta annyit pofáztak itt egy páran, hogy a soknál is több vót. Igy legalább mindenki megláthati, hogy mennyi igazok vót a pofázóknak.

Azt hiszem, hogy most órájtos dógunk lesz, mer egymásután gyünnek a komencijók, hát kibeszélhetik magokat a telegatyások, mer nálunk ugyis az a legfőbb, hogy mentül többet beszéjjünk. A zegasz amérikaji magyar élet nem egyéb sok-sok üres beszédnél, no meg holmi órájtos ivásnál, de az ivásból legalább valami haszna is van a zembernek, merhogy megokosodik tüle.

A keményszzenes májnernek megint sztrájkolni akarnak oszt a népnek megint leszedik a bőrét a majnás bósok, merhogy a sztrájkok árát mindég a nép fizeti meg. Hát csak fizessen a nép, ameddig bírja, hiszen ha nem fizetné meg a nóta árát, ak-

kor tán meg is bolodulna a jó módtul.

Mozogj no, Marcink, oszt kapjunk be egy pár ködmönlevet meg szkunert, mer Ditrojítbá mán a régi módon lehet rákönyökölni a szkuner serhez a bárrera. Hát mondok itt is maraggyunk addig, ameddig a szkunerből tart.

A "Dongó" képviselői

AURORA, ILL.: Fodor K. József.
ALPHA, N. J.: Márton József.
AKRON, O.: Prack János.
AKRON ÉS KÖRNYÉKE: Tóth Sándor.
ALLENTOWN, PA.: Dravetz József.
ALLIANCE, O.: Szabó Károly.
BUFFALO, N. Y.: Naményi B. L.
BETHLEHEM, PA.: Nagy József.
BRIDGEPORT, CONN.: Rakatzky Mihály.
BARBERTON, O.: Gáspár István.
CLEVELAND, O.: Bazsó András; West Side: Kovács József.
CHICAGO, ILL.: Laky Béla.
COLUMBUS, O.: Keczás Sándorné.
E. CHICAGO, IND.: Naményi J. K.
DAYTON, O.: Bartos J. János.
DUQUESNE, PA.: Sáros M. J.
DANTE, VA.: Szabó István.
DAISYTOWN, PA.: Kocsis István.
EASTON, PA.: Beretsky Lajos.
FREDERICKTOWN, PA.: Szopó Ferenc.
GARY, W. VA.: Kotrocó L. György.
HOMESTEAD, PA.: Nagy József.
JOHNSTON CITY, ILL.: Légrády János.
KALAMAZOO, MICH.: Bodnár Pál.
LEECHBURG, PA.: Takács András.
LORAIN, O.: Simon András.
MT. CARMEL, PA. és környéke: Marosi György.
MILWAUKEE, WIS.: Kácsér Sándor.
MUSKOGON HEIGHTS, MICH.: Skrivaneck Ferenc.
MCKEESPORT, PA.: Lukács András.
NEW YORK: Demeter K. József.
NORTHAMPTON, PA.: Princz Lőrinc.
NEW YORK ÉS KÖRNYÉKE: Andaházy A. Sándor.
PHILADELPHIA, Pa.: Vónéki Imre.
PALMERTON, PA.: Vörösmarty János.
PEEKSKILL, N. Y.: Andorka Kálmán.
PINEY FORK, O.: Vajda Sándor.
PASSAIC, N. J.: Tóth Pál.
PERTH AMBOY, N. J.: Orvez Imre.
RACINE, WIS.: Buzogány Péter.
ROEBLING, N. J.: Agócs József.
RANKIN, PA.: Belenszky János.
RICHMOND, IND.: Jakab Ferenc.
SOUTH BEND, IND.: Rudik J.
SCRANTON, PA.: Szabad Ferenc.
ST. CLAIRSVILLE, O.: Kovács János.
TOLEDO, O.: Horváth András.
TRENTON, N. J.: Oláh Mihály.
TONAWANDA, N. Y.: Szeles Sándor.
UNIONTOWN, PA.: Nagy János.
VINTONDALE, PA.: Gribóczky Lajos.
WELCH, W. VA.: Guttman A.
WILLINGFORD, CONN.: Bényi Sándor.
WHITMANS, W. VA.: Nagy Miklós.
WISCONSIN ALLAM: Habram György.
YOUNGSTOWN, O.: Mihók Sándor.
YONKERS, N. Y.: Kovács András.
ZEIGLER, ILL.: Handó Kálmán.

Értesítés

REGINAN (Canada) Bardutz István honfitársunk volt szives elvállalni a Dongó képviselétét.

Uj magyar lap

Szeptember elsején uj magyar lap jelent meg Detroitban. A lap szerkesztője Márk Béla, az amérikai magyar újságírói gárda egyik régi, értékes tagja, aki "Kincses Újság" címen 32 oldalas folyóirattal lepte meg az amérikai magyarságot. Nagy bátorság kell ahoz, hogy valaki uj magyar lapot adjon ki Amérikában, de ha a "Kincses Újság" első számából következtetni lehet, a Márk Béla vállalkozásának biztos a sikere. A gyögyörűen kiállított, értékes tartalmu folyóirat előfizetési ára egy évre 3 dollár, négy hónapra egy dollár. A "Kincses Újság" elsősorban az amérikai magyar nőkhöz szól, de élvezettel olvashatja azt mindenki. Amikor szivből gratulálunk Márk Bélának, egyttal ajánljuk a Dongó olvasóinak, hogy pártolják az uj folyóiratot, amely igazán megérdemli a támogatást. Az uj folyóirat címe: "Kincses Újság", 828 West End Ave., Detroit, Mich.

FELTÁMADÁS

Gyönyörű irredenta versgyűjtemény. Most jelent meg.

Szerzője: **TÉREY SÁNDOR**

Az ára 2 dollár,

mely ajánlott levélben küldendő e címre:

Debreceni Hirlap újságvállalat

Csapó utca 10. szám.

(Hungary) Debreczen.

MÜKEDVELŐK

FIGYELMÉBE.

Somlay Károly budapesti író, — akinek nevét az amérikai magyar lapok olvasói is ismerik — három darab egyfelvonásos vígjátékot és ugyancsak három darab egyfelvonásos bohózatot írt, amelyeket a most zárult színházi szezonban adtak elő a budapesti kabarék. A darabok címei: **A peches ember, Ködkirályfi, A trombitás, Cseréljünk asszonyt! A patakí diák s A hétszeretős ember.** Miután a zamatos vidámságuk mellett is szolid, népies kis darabokban csak három-négy férfi és nő szerep van és kevés színpadi kelléket igényelnek: kiválóan alkalmasak műkedvelők számára is. Az eredeti népdalok hangjegyeivel felszerelt kéziratokat az előadási joggal együtt darabonként 3 (három) dollárért a szerzőnél (Budapest, IV., Bástya-utca 33. sz.) lehet megkapni.

Esetek "Nyul Gyózi"-ból

TRENTONBAN nagyon megörült az egyik miszisz, merthogy vendég érkezett a házhoz. Hamarosan előke-rült a "ködmönleves" üveg és mindenkinék jó kedve lett a háznál. A vendéglátó miszisz és miszter azon tanakodtak, hogy mivel kellene meg-traktálni a kedves vendégeket; a mi-szisz végül úgy határozott, hogy csir-két süt a tiszteletükre. Elment nyom-ban a csirkéért, levágta és megkopasz-totta, de a nagy beszédben elfeledte kiszedni a beleket.

Mikor a csirkét feltálalták, az egyik vendégnek feltűnt, hogy egyben van a csirke és megkérdezte a miszisztől, hogy milyen csirke az? A miszisz nagy-haragosan visszaszólt erre: "Ejnye, hát olyan buta maga, hogy nem is-

meri a töltött csirkét"?! Erre azután a miszisz nekifogott és felvágta a töltött csirkét. Mikor a töltelék nap-fényre került, a vendég rögtön kapta a kalapját és úgy elment, mintha ott se lett volna. A házigazda erre nagy dühbe gurult, elkezdte a misziszt ke-negetni, de a miszisz is kitett magá-ért és tört-zuzott mindent, ami csak a keze ügyébe került. Egész éjjel és egész nap tartott a nagy ütközet, s csak a nagybotosok csendesítették le a hadviselőket és egy kis "rájdot" adtak nekik. De azóta nem tanácsos előtűnik töltött csirkéről beszélni.

Alphan összehorgolt egy miszisz a szomszéd miszterrel az utcán. A mi-szisz nagyon járatta a nyelvét és így nem birt vele a miszter, de egyszer csak megváltozott a helyzet, mert a másik miszisz is beleszólt és hajánál fogva kocsikáztatta a nyelvet misziszt. A kocsikázás miatt a "klájer" elé kerültek s a megkocsikázott miszisz 27, a kocsikázató meg 17 tallért fize-tett a mulatságért. Hát így kedélyes-kednek Alphan.

Roeblingen jég után várakoztak egy vasárnap reggel a magyarok, de hogy

a jeges nem jelent meg időre, hát idő-töltésből elkezdtek egymással évödni. A várakozók között egyiknek a kis szekerében egy kerék új volt és azon állt a szó. A szekér gazdája egy dara-big állta a csipős beszédet, de végül mégis csak megszólalt, hogy a kocsí eladó 25 dollárért. Egy tréfálkozó megjegyezte, hogy annyiért nagy sze-keret is lehet venni mulával együtt. A kocsí gazdája megvizsgáltta, hogy csak vegye meg az ő kis szekerét, mertha ő fogja huzni, akkor kicsi lesz ugyan a szekér, de annál nagyobb a muli.

"GRÁNÁTI" PIKNIKEN

Granite Cityben nagy piknik volt. Mulattak a bodik cefetül, huzta a fuvós zenekar rogyásig. Egyik bodi a kelleténél többet nézett a "holdvilágba" s amikor ingadozó lábakkal odaállított a zenekar elé, nagybüszkén kivág-ta a parancsot:

... No, fiuk, szivjátok el az én nótámat!

AMERIKAI MAGYAR SEGÉLYZŐ SZÖVETSÉG

1412 STATE STREET,

BRIDGEPORT, CONN.

Felhívjuk a BRIDGEPORTI SZÖVETSÉGBE nem tartozó magyar honfitársak és honfitársnők figyelmét a legbiztosabban haladó SZÖVETSÉGÜNK áldásos működésére.

Minden férfi, nő, gyermek és leány, biztosíthatja magát csekély befizetés ellenében betegség esetére betegsegélyre és családját elhalálozása esetére haláleseti összegre.

ÁLLJON BE, AMIG NEM KÉSŐ!

A SZÖVETSÉG FIZET:

- 1000 dollár haláleseti összeget.
- 500 dollár félsegélyt.
- 500 dollár csonkulási segélyt.
- 500 dollár elmebaji segélyt.
- 500 dollár rokkantsági segélyt.
- 7 dollár hetisegélyt.
- Gyermekek után: 100 dollár teme-tési költséget.

BEFIZETÉSEK:

- Beállási díj 2 dollár.
- Gyermekeknek 15 cent.
- Havidíjak korszerint.
- Gyermek havi díj 15 cent.
- Összvagyon több mint 500.000 dollár.
- Tehermentes tartalék több, mint 400.000 dollár.
- Szövetségi osztályok minden ma-gyar telepen.
- Új osztály bárhol alakítható.

LEGUTÓBB ALAKULT OSZTÁLYOK:

371-ik Vestaburg, Pa.	374-ik Indiana Harbor, Ind.	377-ik Lynch, Ky.
372-ik Short Creek, W. Va.	375-ik Warren, O.	378-ik Wyatt, W. Va.
373-ik Monaville, W. Va.	376-ik Hardwille, Alta.	

BÁRMILYEN SZÖVETSÉGI ÜGYBEN KÉSZSÉGGEL AD FELVILÁGOSÍTÁST A KÖZPONTI TITKÁRI HIVATAL. LEVÉLCIM A KÖVETKEZŐ:

SZÖVETSÉG

1412 STATE STREET,

BRIDGEPORT, CONN.

KÉT NŐ BESZÉLGET

— Én nem értem, hogy lehet annyit beszélni róla.

— De milyen ostoba dolog, milyen smokkság, mit szólsz hozzá!...

— A Tejbegrizéktől jövök, otthagytam őket, mert már nem viselem el, hogy egyébről sines szó.

— Milyen színvonal, édesem. Látod, ez az oka annak, hogy egy barátóm sines. Nem szenvedhetem az ostoba nőket.

— Én is csak azért szeretem a férfitársaságot, mert ott beszélhet az ember, gondolatok vannak, — nichts über Intelligenz! — mondhatom neked. Ezek a nők, csak ruhákról lehet beszélni velük, most meg, mióta itt van, mind megholondult, tele van vele a fejük.

— Utálatos. Én nem értem, hogy lehet annyi szót vesztegetni rá.

— De ennyit beszélni róla!!

— Két szóval el lehetne intézni az egész esetet. Jóképű fiu. Kész.

— Csinos megjelenés. Fertig.

— Érdekes arc Hát aztán?

— Férfias fellépés. Nincs tovább.

— Tűrhető látvány. Semmi egyéb.

— Kellemes külső. Ennyi az egész.

— Fiatalos alak. Elég.

— Jóleső jelenség. Pont.

— Artisztikus forma. Csönd.

— Finom vonalzás. Muzik.

— Gyengéd arabeszk. Nna.

— De hogy ennyit kelljen róla beszélni!

— Hogy ekkora szájnyitogatást érdemes volna csinálni!

— Hogy így kelljen forgatni a papulájukat!

— Hogy ennyit gáogtassák a fejük nyílását!

— Nem mondom, még ha valami nagy költőről volna szó, vagy valami nagy gondolkodóról.

— Az, én is csak azt akartam mondani. Egy olyan nagy gondolkodó, azt

már igen. Arról már érdemes. Akivel az ember beszélhet fizikáról, matematikáról, filadelfiáról.

— Filadelfiáról?

— Vagy filológiáról, bánom is én, vagy valami ilyen vacak.

— Persze, de így folyjon a nyáluk, egy ilyen mitugrász miatt! Egy ilyen reklám-pofa!

— Egy ilyen mozi-figura!

— Egy ilyen szívölglesztő!

— Egy ilyen férfidémon!

— Nem megy a fejembe, mi van az egész emberben amivel félpercnél tovább érdemes volna foglalkozni. Egyebe sines annál a kis esinosságánál.

— Annál a kis férfiszépségnél.

— Meg az a kis szuggesztív erő.

— Annál a kis szájánál.

— Meg hogy az a szeme van neki.

— Kettő.

— Hogy egy kis szívdobogást kap az ember.

— Nagyszerű! Hát mi van azon?

Hogy az ember peislija egy kiesit rángatózik, ha látja.

— Meg egy cseppcskét a szeme ki-jebb jön, mint rendszeren.

— A szemüregéből.

— Nagyszerű! Hát aztán?

— Én is azt mondom. De hogy ezeknek a nőknek van képük leveleket irogatni neki!

— Meg hogy körülállni a Royal kapuját, mikor lejön az utcára.

— Meg szaladni a kocsija után!

— Mintha volna eszibe törődni velük.

— Hiszen körül se néz. Összehuzza a szemöldökét és megy.

— Na, és ha nem huzza össze? Múszáj azért mindjárt végigcsinálja az utcán? Hát elvesztettem én mindjárt a fejem, amikor azt a kis kártyát küldte a pincérrel, hogy szeretne velem megismerkedni?

— Vagy én talán nagyon meg voltam lepve, mikor bezörgetett az erkélyablakon, éjszaka, és sirt, mert nem nyitottam ki?

— Vagy én talán esodálkoztam, mikor egy revolvert szorongatva a kezében, vérbenforgó szemekkel méregette a férjemet?

— Vagy mikor így kinyújtotta a lábát...

— Pardon, kérek, azért nem muszáj belémrugni.

— Ó, édesem! Csak nem?

— De igen, egészen belémrugtál, vérzik a lábam...

— Ó, drágám, parancsolj egy kanál vizet... mosd le, vagy ülj bele egészen a kanálba... és tartsd le a fejedet. — Jó, ha ilyenkor az ember egy kiesit visszatartja a lélegzetét, egy félperccel tovább, mint ameddig az ember kibírja.

Karinthy Frigyes.

FÖLDIKÉM!

A daytoni fiáncok nézzenek a gyomrodba, ha potyán olvasod a Dongót.

PETRÁS LAJOS
 ügyvéd, városi tanácsos.
 Irodái:
 1039 GUARDIAN BUILDING
 8915 BUCKEYE ROAD
 Telefon: Main 2327. — Central 710.
 Lakás telefon: Princeton 2408-W.

PÉCSI JÁNOS
 HUS- ÉS FÜSZER-
 ÜZLETÉBEN
 mindig friss hus és fűszer áru
 vásárolható.
 543 S. YALE STREET
 Phone Cedar 2156

WEISS MÓR
 HAZAI ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
 THE JEWELER
 7902 West Jefferson Avenue,
 Detroit, Mich.
 ELAD NAGYBAN ÉS KICSINYBEN.

Schwartz B.
 2825 EAST 79TH STREET,
 CLEVELAND, OHIO.
 Hajójegyek minden vonalra.
 Pénzküldés a világ minden részébe.
 JOGI TANÁCS ÉS KÖZJEGYZŐI
 ÜGYEK ELINTÉZÉSE.

EGYPARAN szörnyű nagy szemrehányást tesznek nekem a Dongó késése miatt. Hát igazuk is van, mert a Dongónak pontosan kellene megjelenie akár fizetnek érte, akár nem. Az újságnak kutya kötelessége a pontosság és sok minden egyéb, a publikumnak ellenben csakis jogai vannak. Hát hiszen engem is bánt a Dongó késése, de néha igazán nem tehetek róla. A hiba ott leledzik, hogy nekem személyesen kell eljárnom az előfizetések után és így az idő nagy részét elveszik ezek az utánjárások. Ha a hátralékosok pontosabbak lennének, ha beküldenék az előfizetést és nem várának "beteglátogatásra", akkor sok időt és költséget megtakarítanának az újságosoknak. Ha az ember hosszabb utra megy, akkor egy-két nap múlva nem szaladhat haza, mert ráfizetne a kirándulásra, bár másként se marad valami sok haszon az ilyen kirándulásokból.

Az amerikai magyarságot éveken át hozzászoktatták ahhoz, hogy a házához mentek az előfizetésért. Ezt meg lehetett érteni és bocsátani a kezdet kezdetén, amikor az amerikai magyart rá kellett beszélni arra, hogy rendelje meg és olvassa el az újságot a saját érdekében. Ma azonban már nem lenne szükség az ilyen házalásra, hiszen az amerikai magyarság nagyot haladt az utóbbi 25 esztendő alatt és annyira csak el kellett volna jutnunk, hogy kiki be tudja küldeni előfizetését a laphoz.

Szót kérek!

En ugyan szeretek szétnézni az amerikai magyarok között, de ez a körültekintés sok időbe és költségbe kerül manapság, amikor méregdrága az utazás. Meg azután nem is vagyok már mai gyerek, hogy a régi erőben és kedvben bírjam a világtúrát. Arra kérem tehát a Dongó hátralékosait, hogy ne várják a "beteglátogatást", de úgy a maguk emberségéből küldjék be a "betegeket". Akkor a Dongó is pontosabb lesz minden alkalommal.

A nyári hónapok alatt sok mindenfelé jártam. A látott és hallott dolgokról majd beszámolok a Dongó jövő számaiban, de senki se vegye rossz néven, ha megmondok egypár keserű igazságot. Akron környékén például egyik magyar üzletembert ugyancsak biztattam, hogy vegye meg Vas András című könyvem. Tiltakozott az én magyaram, hogy így meg amúgy ő nem olvas könyvet, tehát nincs rá szüksége. Beszélgetés közben benyitott egy örmény az üzletbe és kipakolt egy csomó ócska, értéktelen magyar füzetet. Az én magyaram rögtön készen volt a vásárra és megvett ott előttem két magyar könyvet az — örménytől.

A vásár után megkérdeztem az én magyaromtól, hogy miért vesz örménytől magyar könyvet. A világ legnyugodtabb hangján így felelt az én emberem:

—Hát annak is élni kell!

És igaza van, mert az örménynek is élnie kell, de miért nem szabad hát

annak is élnie, aki magyar könyvet ír a magyarokról és a magyaroknak?! Vagy a magyar írónál még az örmény házaló is előbbrevaló?!

KEMÉNY GYÖRGY.

Jóralvaló magyarok

Utóbbi időben a következő jóralvaló magyarok szereztek előfizetőket a Dongónak:

Nyers István South Bend, Demeter K. József New York, Tóth Sándor Akron, Paul Péter Charleston, Szeles Ferenc Detroit, Naményi B. L. Buffalo, Habram György Milwaukee, Weiss Mór Detroit.

Fogadják mindnyájan a Dongó köszönetét.

AKRONIAK FIGYELMÉBE

Akron és környékén TÓTH SÁNDOR, az Akroni Hirlap kollektora, a Dongó megbízottja, akinél "Vas"-at is lehet venni. Ha valami tréfás dolog történik arrafelé, ugy adják át neki, ő majd kidongatja.

Hordók!

MOST ÉRKEZETT EGY EGÉSZ VAGON RAKOMÁNY

melyek sokkal jobbak, mint az eddig árusított PARAFINÓZOTT HORDÓK, melyek a legtöbb esetben sohasem voltak megfelelők! — Tehát szívesen ön is lefoglalni annyit, amennyire csak szüksége van, addig míg nem késő. — Hordók nagysága 5—10—15—20—25—30 és 50 gallonosok. — Az árak? OLCÓK!

GEGUS TESTVÉREK

egyedüli magyar vas- és festékkeresedése Michigan államban

8130 West Jefferson Avenue, DETROIT, MICH.

BALKÁNYI

FÉNYKÉPÉSZETI MŰTERME

8014 W. Jefferson Avenue

DETROIT, MICHIGAN

Telefon: Cedar 3112

TALÁNY

MI EZ?

láb **U** ö ö ö **RÖRÖ**
láb ö ö ö

A megfejtés díja: egy szép könyv.
A megfejtés beküldésének határidje: 1923 szeptember 18.
Az augusztus elseji számban közölt talány megfejtése:

KAKADU

Helyes megfejtést küldtek be a következők:

Gutassy Istvánné, Belenszky Péter, Nagy József, Kovács István, Nagy Jánosné, Smith K.

A jutalmul kitűzött könyvet Nagy József (Pittsburgh) nyerte meg.

Mint szép ártatlan akác

Jó volna csöndben, így, egyedül,
itt élni, békén, meztelenül,
mint a pipacs vagy ott alább
a margaréta s a szarkaláb, —
jó volna egy kis tanyai ház
előtt őrt állni, nyurga akác,
és megborzongani, szótlanul,
ha az égre éji vihar vonul,
és reggel a fénybe kéjesen
belemosni millió levelem.

Jó volna, mint a kóbor eb,
futkosni, céltalan, egyre szebb
jó volna, mint a kis kacsák,
és tovább országutakon át, —
fürödni, patakban, s mint a rög,
heverni, vagy malacok között
nyári napok árnyatlan delén
pihenni a puha sár ölén.

Jó volna, te tudod, istenem,
a földbe merülni csöndesen,
mert isteni ág a puha sár
mit esőből s porból vet a nyár.
Jó volna titokban élni, itt,
fölszívni a föld mély nedveit,
illatban-izben élni tovább
mint margaréta, szarkaláb
vagy ott a fehérfalu tanyai ház
előbb a szép, ártatlan akác.

SZABÓ LŐRINC.

Detroiti dolgok

ELHATÁROZTA az egyik detroit-i miszter, hogy kifesteti a házat. Az egyik ismerős bodi vállalkozott a festésre, merthogy nagyon járatos az ilyesmiben. Jól is ment minden addig, amíg a háznumerára került a dolog. A festő bodinak nem volt már akkor más festéke, mint a mivel a ház oldalát festette és ezért azzal kente be a numerákat

A háztulajdonos sógra emiatt nagyon elkeseredett, merthogy ő is ott lakik és mivel későn jár haza a munkából, hát úgy vélekedett, hogy nem látja meg este a numerát és így nem talál haza. A festő bodi erre megigértte, hogy másnapra ezüst festéket kerít és azzal festi be a numerákat. A sógor erre megnyugodott, sőt büszke is volt rá, mert aszongya ezüstös numera nincs az egész környéken és így könnyen haza is talál esténként.

Mikor másnap a festő bodi elvitte az ezüstös festéket és hozzá fogott a munkához, a sógor nem volt meglepődve a festő ecsettel és odaszólt, hogy csinál ő raduvéban sokkal különb ecsetet. Nyomban be is szólt a miszisznek, hogy vigyen csak neki egy ollót. A festő bodi belenyugodott az esetbe és gondolta, hogy itt csakugyan finom ecsetről lehet szó, de azt nem értette, hogy miért nem a házból vágja a bodi az ecsetnek valót. Mikor aztán a miszisz kiadta az ollót, a sógor fogta a kutyát és annak a szöréből vágott ecsetnek valót. Hát finom is lett az ecset még pedig annyira, hogy egyáltalán nem lehetett használni.

KIVÁNCSIÁK VAGYUNK

arra, hogy egyes hátralékosok meddig lesznek még szivesek potyán olvasgatni a Dongót?!

W. H. SCHWARTZ Első magyar ügyvéd és hitelközjegyző
Ohio államban, 512 Society for Savings épületében, Cleveland, O.
Telefon: Cuhahoga Central 3350-R.
Bell Main 5720.

A Dongó postája

G. K. A tréfát megkaptuk. Majd faragunk belőle valamit. Hát beteg nem akad arrafelé?

Akroni. Kár, hogy magát nem adták el azon a híres vásáron.

M. J. A viceeknek is hasznát veszünk, de a betegek sem ártanak.

M. O. Egyszerre nem lehet mindent kidongani

M. J. Ebből nem tudunk kiokoskodni.

V. A. Köszönet a szives meghívásért, csakhogy vasuton nehéz a gyakorlatosan való utazás.

N. J. Faragunk belőle valamit.

G. T. A tréfát megkaptuk; ez is jobb a semminél.

P. A. Elrántjuk a nótájukat.

N. F. Elszívjuk a nótát.

MAGYAROM!

Tapossanak meg, mint a hordós káposztát, ha potyán olvasod a Dongót.

PÁLFI ISTVÁN

501 S. YALE ST., DETROIT, MICH.
A magy. róm. kath. templom közelében.
Kapható nála mindenféle dohány, szivar és cigaretta. — Imakönyvek, szobrok és olvasók. Mindenféle karácsonyi ajándék és finom cukrok.

DR. L. H. HERBERT

volt ezredorvos

8005 W. JEFFERSON AVENUE,
Detroit, Mich.

SZÁRAZ SZALONOS

SZÜCS FERENC ÉS ALEX MIKLÓS
biztosítanak arról minden clevelandi magyart, hogy náluk tökéletes a szárazság.
8510 Buckey Road, Cleveland, O.

MAGYAR KUGLIZÓ

A McKeesport-i és környéki magyarok kedvük szerint kigolyóztatják magukat
URBÁN JÓZSEF
hatalmas kuglizójában, amelyben hét pálya van.
516 Walnut St., McKeesport, Pa.

Magyarokhoz szól "Vas András"

GYÖNYÖRÜSÉGES HISTÓRIÁJA, AMIT
PATTOGÓ RIGMUSOKBA SZEDETT

Kemény György

A kivándorlásról, az amerikai magyarokról irt mű-
vészi kiállítású könyv ára:

Csinos kötésben 2 dollár

Remek diszkötésben, a szerző sajátkezü
aláírásával 5 dollár

Rendelje meg ezt a nagy művet, amelynél érdeke-
sebbet még nem olvasott. A rendelést küldje erre
a címre:

D o n g ó

1060-25th STREET,

DETROIT, MICH.